

ACCLIMATATIE EN DOMESTICATIE VAN VREEMDE DIEREN.

Prof. FLOWER, voorzitter van de in 1826 gestichte en thans in vollen bloei verkeerende *Zoölogical Society of London*, hield in eene op den 16den Juli gehouden vergadering van dat genootschap, en wel bij gelegenheid van het jubilé der koningin van Engeland, eene redevoering, waarin hij kortelijk de lotgevallen der Society schetste, en o. a. ook gewaagde van de pogingen door deze in het werk gesteld om vreemde dieren tot huisdieren te maken, 't zij om daardoor de hoeveelheid van onze voedingsmiddelen te vermeerderen, 't zij met het oog op het genoegen dat hunne schoonheid verschaft.

Hoe ijdel dikwijls de menschelijke verwachtingen zijn, werd door den treurigen uitslag dier pogingen overvloedig bewezen. »In het Rapport over 1832», — zeide de heer FLOWER, — »werd vermeld, dat de armadillo in de diergaarde driemaal jongen had gekregen, en dat men de hoop koesterde, dat men dit dier, dat zulk een goed voedsel oplevert, in Engeland zou kunnen naturaliseeren. Meer dan 50 jaren zijn vervlogen en Britsche armadillo's zijn nog niet verschenen op de menu-kaarten van onze diners." Zoo is het ook gegaan met Amerikaanse kasuarinen, vele vreemde faisantsorten enz. Voor een feestmaal der Society werd eens een eland opgeofferd, en luide werd de voorspelling verkondigd, dat het elandsvleesch, zooal niet het schapen-, ossen- en varkensvleesch zou verdringen, toch eene aangename afwisseling in onze vleeschspijzen zou brengen. Jaren geleden deed het geboren worden van giraffes de verwachting ontstaan, dat die dieren eenmaal het sieraad der parken zouden worden. »Ongelukkig is gedurende de laatste twintig jaren geen giraffe meer in de zoölogische tuinen geboren, en elanden zijn nog altijd veel te schaarsch om tot voedsel der Engelschen geslacht te worden."

Ik herinner hier aan de groote verwachtingen, die men indertijd in Frankrijk van de invoering van de Kanna-antilope (*Antilope Canna*) koesterde, — evenals van die van den Nylgau (*Antilope picta*). Men heeft er later nooit weer iets van vernomen.

»Het is goed" — vervolgt de heer FLOWER, — »dat zulke proeven genomen zijn; het zou ook misschien goed zijn dat men het onder gunstige omstandigheden op nieuw beproefde. Maar het is ook goed dat wij de bijna onoverkomelijke zwaarigheden erkennen die te verwachten zijn bij de pogingen om een nieuw dier in te voeren, dat, evenals het geval is met ons beperkt aantal huisdieren, tragsgewijs de eigenaardigheden moet verkrijgen, die het voor den mensch van waarde kunnen doen worden, ten gevolge van de opeenstapeling van kleine verbeteringen gedurende tallooze generatiën van voorouders. Terwijl in al onze dringende behoeften zoo goed voorzien wordt door de huisdieren, die wij reeds bezitten, kan het de moeite niet meer loonen, wanneer men op nieuw van voren af aan begint met eene nieuwe diersoort. Dit schijnt de oplossing te zijn van het oogenschijnlijk vreemde feit, waarmede niet genoeg rekening wordt gehouden, dat er geen vermeerdering van eenig praktisch belang van onzen voorraad van werkelijk tamme dieren heeft plaats gehad sedert het begin van de historische periode van 's menschen leven op de aarde."

Reeds meer dan 25 jaren geleden stelde onze J. VAN DER HOEVEN de bezwaren tegen de pogingen tot acclimatatie van nieuwe huisdieren in een nog altijd lezenswaardig opstel in het licht¹, en een paar jaren later kwam ik, naar aanleiding van een bezoek aan den Parijschen Jardin d'acclimatation, in dit tijdschrift⁽²⁾ daarop terug. Ik heb toen o. a. aangetoond hoe ook zelfs de invoering van dieren, die in andere wereldstreken huisdieren, en nuttige en voordeelige huisdieren zijn, met verstandig overleg zou moeten plaats hebben.

De indische Zebu, het gebulte rund, ook reeds sedert onheugelijke tijden huisdier geworden, is zonder twijfel een hoogst nuttig dier. Nemen wij aan dat dit dier bij ons kan geacclimateerd worden met behoud van zijne goede eigenschappen, — iets, wat overigens zeer onwaarschijnlijk is. Dan komt nog den vraag: is het voordeelig onze inlandsche runderen, 't zij geheel, 't zij gedeeltelijk, door Zebu's te doen *vervangen*? »Immers, die van elders ingevoerde runderen moeten weiden hebben om te leven, en voor elken Zebu, die hier graast, zal eene koe moeten wijken. Nu is het niet meer de vraag: is dit of dat vreemd rund een goed en voordeelig rund? Maar: indien wij aan beide soorten van rundvee, te weten de inlandsche en de vreemde,

¹ *Praktische Volksalmanak* voor 1862, blad. 33.

² *Album der Natuur*, 1864, blad. 212.

dezelfde moeite en kosten besteeden, — aan de eerste om ze te verbeteren en productiver te maken, aan de tweede om ze te acclimateren, — wat zal dan de voordeeligste resultaten opleveren? Blijkt het nu dat b. v. de Zebu, na hier gedurende eenige geslachten volkomen inheemsch te zijn geworden, in elk opzicht (in melk gevend vermogen en in geschiktheid tot voedsel) ons inlandsch rundvee overtreft, dan vervangen men onze koeien door Zebu's. Is de Zebu in één enkel opzicht voordeelijker dan onze gewone koe, men vervange het rundvee er gedeeltelijk door. Maar blijkt het dat de Zebu toch niet dát voordeel oplevert wat ons rundvee, mits het met verstand behandeld wordt, opleveren kan, dan late men den Zebu, hoe acclimaterbaar hij ook blijken moge te zijn, gerust waar hij is, en dan zullen alle moeite en kosten, tot zijne acclimatatie aangewend, verloren zijn."

De acclimatisatie-manie van vroeger is, geloof ik, geweken, al is het dat men (en ik geef prof. FLOWER toe dat dit goed is) de pogingen tot acclimatatie van enkele nuttige of fraaie dieren nog niet opgeeft. Maar ik achtte het niet ongepast om naar aanleiding van het door dien heer daarover kort geleden gezegde, te doen opmerken, hoe de ongunstige voorspellingen omtrent den uitslag van zonder veel nadenken en oordeel genomen proeven om door acclimatatie van vreemde dieren belangrijke aanwinsten te bekomen, door de ondervinding van een kwart eeuw zijn bevestigd geworden.

»Zonder veel nadenken en oordeel," zeide ik. Want wat moet men b. v. denken over voorstellen om den in Frankrijk niet inheemschen meerval (*Silurus glanis*) in de fransche wateren te pooten? Een grooten, vraatzuchtigen visch, die, zoo hij in die hoeveelheid kon aangekweekt worden dat hij werkelijk voor de volksvoeding van eenig gewicht werd, de vischwateren, waarin hij overgebracht was, zou ontvolken¹.

De studie van hetgeen bij goed aangelegde en ernstig volgehouden acclimatatie-proeven met de daaraan onderworpen dieren geschiedt, — van de veranderingen, die deze ten gevolge van de langzaam, van geslacht tot geslacht voortgezette acclimatatie ondergaan, kan misschien uit het oogpunt der wetenschap als belangrijk genoeg worden beschouwd. Maar rechtstreeksch materieel voordeel is er, naar mijn inzien, weinig of niet van te verwachten.

D. L.

¹ *Album der Natur*, 1852, bladz. 213; 1864, bladz. 222.